

TILSYNSUTVALGET
FOR DOMMERE

Tilsynsutvalget for dommere har i møte den 1. november 2017 truffet vedtak i

Sak nr: 17-089 (arkivnr: 17/1046)

Saken gjelder: Klage fra A på tingrettsdommer B ved X tingrett

Utvalgsmedlemmer: Unni Sandbukt (leder)
Randi Grøndalen
Ketil Myhre
Svein J. Magnussen
Turid Ellingsen

Offentlighet: Vedtaket er offentlig, jf. offentlighetsloven § 3.

Vedtak:

1. Klagen avvises i den utstrekning den gjelder forhold som kan brukes som grunnlag for anke.
2. Det foreligger for øvrig ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor tingrettsdommer B.

Innledning:

Ved brev av 17. juli 2017 har A klaget på tingrettsdommer B ved X tingrett. Klagen gjelder sen saksbehandling. Klagen er forelagt tingrettsdommer B, som ved brev av 11. august 2017 har avgitt uttalelse. Utvalget har videre innhentet uttalelse fra advokatene C, D og E. Klagen er supplert ved henvendelser av 23. august, 13. september og 4. oktober 2017. Sorenskriver F ved X tingrett er orientert om klagen.

Saksfremstilling:

Rettsaken gjelder krav om prisavslag/erstatning etter kjøp av fast eiendom. Klager var saksøkt. Hovedforhandling ble holdt over tre dager i perioden 31. januar til 8. februar 2017, og dom ble avsagt 29. april 2017. Tingrettsdommer B var dommer på saken.

Klager – A – har i hovedsak vist til følgende:

Hovedforhandling fant sted i perioden 31. januar til 8. februar 2017, inkludert en utsettelse grunnet sykdom hos en prosessfullmektig. Etter dette tok det svært lang tid før dommen forelå, slik han forstår det langt utover det som er maksimumsfristene. Dommen ble mottatt av hans advokat 3. mai 2017. Før dette ble det purret flere ganger, uten at de fikk annen tilbakemelding enn at "dommeren har saken til behandling hos seg". Ikke på noe tidspunkt ble det advart fra rettens side om at det kom til å ta lang tid. Heller ikke i dommen står det noe som tilsier at den er forsinket.

Det er flere feil i dommen som det er sannsynlig at har vært avgjørende for utfallet i saken. Dette skal nå gjennom en ankesak, men ut ifra dette synes den lange saksbehandlingstiden å ha vært uforsvarlig.

Han syns også det er feil at de må gjøre seg avhengig av juridisk hjelp for å følge opp en sak som det tar lang tid å få svar på, og deretter på ny må søke juridisk hjelp for å avdekke at dommerens frist ikke er overholdt. Det burde ha blitt opplyst om forsinkelser, og dommen burde ha nevnt at saksbehandlingstiden var utover fristen.

Dommerens påstand om at prosessfullmektigene ble orientert om forsinkelsen stemmer ikke, og de ble heller ikke informert om noe sykefravær. Dommeren har uttalt at det var flere forhold som medførte forsinkelsen, men alle de nevnte forhold burde det vært mulig å informere om at ville gi forsinkelser. Han tar forbehold om dersom dommeren var syk såpass lenge at den resterende tiden holder seg innenfor fristen, så er dette forhold som burde vært orientert om av andre.

Forsinkelsen er uansett ikke gyldig årsak til at sakens dokumenter ikke har blitt lest. Innholdet i dommen er et tydelig eksempel på at dokumenter ikke har blitt lest og at behandlingen dermed ikke har vært forsvarlig.

Innklagede – tingrettsdommer B – har i hovedsak vist til følgende:

En av prosessfullmektigene ble syk under hovedforhandlingen, og siste dag av hovedforhandlingen ble dermed utsatt. Etter avsluttet hovedforhandling var det ikke avsatt tid til domskrivning. Prosessfullmektigene ble orientert om at domsavsigelse ville bli forsinket. Senere ble prosessfullmektigene orientert om ytterligere forsinkelse. Hun har ikke mottatt noen henvendelse i saken, men er kjent med at det kom en henvendelse til retten i hennes sykefravær. Hun har fått opplyst at det da ble orientert om at hun var syk. Flere forhold ledet til forsinkelsen, og hun mener prosessfullmektigene ble orientert.

Prosessfullmektig – advokat E – har i hovedsak uttalt følgende:

Han bekrefter at det tok svært lang tid før dom ble avsagt. Til orientering er det et detaljrikt faktum i denne saken. Han kan videre bekrefte at de ved flere anledninger har forsøkt å komme i kontakt med dommeren uten å lykkes. Verken i rettsmøtet eller ved senere henvendelser har han mottatt begrunnelse på den lange saksbehandlingstiden.

Forøvrig har advokatfirmaet intet annet å kommentere i forbindelse med klagen.

Prosessfullmektig – advokat C – har i hovedsak uttalt følgende:

Klagen er etter hans oppfatning fullstendig grunnløs. Saken omhandler et grovt opplysningsmislighold fra klagers side, og dommer lider på ingen måte av feil ift faktum/bevisvurderingen. Tiden som gikk frem til domsavsigelsen har etter hans klare oppfatning ikke hatt noe betydning for utfallet av saken.

Av innsendte e-postkorrespondanse med advokat E, fremgår det at han snakket med en saksbehandler 12. april 2017. Han fikk da opplyst at dommeren hadde ferie til 24. april 2017 og at dommeren fortsatt skrev på dommen.

Tilsynsutvalget for dommere ser slik på saken:

Tilsynsutvalget legger til grunn at saken er klar for realitetsbehandling. Partene er orientert om retten til å forklare seg muntlig for utvalget, men ingen av dem har bedt om å få avgi forklaring, jf. domstoloven § 238 annet ledd. Tilsynsutvalget har ikke funnet grunn til å pålegge noen av partene å forklare seg for utvalget.

Tilsynsutvalget for dommere kan treffe vedtak om disiplinærtiltak dersom en dommer forsettlig eller uaktsomt overtrer de plikter som stillingen medfører, eller for øvrig opptrer i strid med god dommerskikk, jf. domstoloven § 236 første ledd.

En viktig begrensning i utvalgets myndighet følger av bestemmelsen i domstoloven § 236 fjerde ledd, hvor det er bestemt at utvalget ikke kan vurdere forhold som kan brukes som grunnlag for anke eller gjenåpning. Dette gjelder for eksempel innsigelser mot dommerens beslutninger i forbindelse med saksbehandlingen, prosessledelsen eller innvendinger mot selve rettsavgjørelsen. Det er uten betydning om ankeadgangen er benyttet eller ikke.

Klager har anført at det gikk for langt tid fra hovedforhandlingen ble avsluttet til dommen var avsagt, herunder at partene ikke ble varslet om forsinkelsen og årsaken til denne. Han har videre anført at det på grunn av forsinkelsen er flere feil i dommen som sannsynligvis har vært avgjørende for utfallet.

Den delen av klagen som er rettet mot feil i dommens innhold, kan brukes som grunnlag for anke, jf. § 236 fjerde ledd. Utvalget kan dermed ikke vurdere om forsinkelse har påvirket domsresultatet. Denne delen av klagen avvises.

Tilsynsutvalget kan imidlertid vurdere om tidsforløpet fra avsluttet hovedforhandling og til avsagt dom er en vesentlig forsinkelse i strid med god dommerskikk, jf. domstoloven § 236 første ledd.

I forarbeidene til domstoloven kap. 12, er det nærmere beskrevet hva som skal være retningsgivende for utvalgets vurdering av dommeratferd.

Det fremgår videre av Etiske prinsipper for dommeratferd at effektivitet i dommerarbeidet er et etisk spørsmål, jf. pkt. 10. Effektivitet som lyder slik:

«En dommer skal utføre sin dommergjerning effektivt og med rimelig hurtighet, så langt det er forenlig med kravene til forsvarlig saksbehandling og faglig kvalitet. Når det oppstår forsinkelser av betydning, skal de partene som er berørt underrettes om dette»

Det er en viktig rettesnor for Tilsynsutvalget om det er påvist forhold som er egnet til å svekke tilliten til domstolene og dommerne, jf. Ot.prp. nr. 44 (2000-2001) side 174.

Tilsynsutvalget viser også til tvistelovens regler på området, jf. § 19-4 femte ledd, som lyder slik:

«Fristen er to uker i sak med bare én dommer. Når saken er så arbeidskrevende at det ikke er mulig å overholde fristen, kan avgjørelsen skjje senere. Hvis fristen overskrides, skal årsaken oppgis i avgjørelsen. Når en sak er behandlet muntlig, skal retten ved forhandlingens avslutning meddele partene når avgjørelsen kan forventes avsagt.»

Det er ikke den lovbestemte fristen som er avgjørende for Tilsynsutvalgets vurdering av forsinkelsen. Det er de vesentlige overtredelsene som kan medføre kritikk. Tilsynsutvalget har i sin praksis lagt til grunn at forsinkelser på tre-fire måneder kan medføre disiplinærtiltak, dersom dommeren kan lastes for forsinkelsen. Ved vurderingen av om forholdet er kritikkverdig har utvalget bl.a. lagt vekt på om det er gode grunner til at forsinkelsen har oppstått og om dommeren har informert partene om at dommen er forsinket.

Tilsynsutvalget legger i vår sak til grunn at hovedforhandlingen i saken ble gjennomført i perioden 31. januar til 8. februar 2017 og at dom ble avsagt 29. april 2017. Dette innebærer at det gikk vel 11 uker fra hovedforhandlingen ble avsluttet til dommen var avsagt. Dette er en forsinkelse av betydning, som etter omstendigheten kan medføre disiplinærreaksjon.

Dommeren har i sin uttalelse opplyst at hovedforhandlingen ble avsluttet senere enn antatt på grunn av sykdom hos en av prosessfullmektigene, og at det dermed ikke var satt av tid til domskrivning. Dommeren har videre vist til at sykefravær og «flere forhold ledet til forsinkelsen». Hun mener at prosessfullmektigene ble orientert om forsinkelsen.

Det er ikke protokollert i rettsboken at dommeren har opplyst når dommen ville bli avsagt. Utvalget legger videre til grunn at det ikke er inntatt i selve dommen at den er forsinket og hva som er årsaken til forsinkelsen.

Advokat E har bemerket partene ikke på noe tidspunkt fikk informasjon om domsavsigelsen eller at den ble forsinket, herunder at han gjorde flere forsøk på å komme i kontakt med dommeren. Advokat C har vedlagt e-postkorrespondanse med motpartens advokat. Denne korrespondansen viser at han tok kontakt med domstolen den 12. april for å forhøre seg om domsavsigelsen. Han fikk da tilbakemelding fra en saksbehandler om at dommeren var på ferie til 24. april, og at hun arbeidet med dommen.

Foranstående redegjørelse viser at verken dommeren selv eller andre ansatte ved domstolen tok kontakt med partene for å informere om forsinkelsen og årsakene til denne, selv om det gikk 11 uker fra hovedforhandling til domsavsigelse. Utvalget legger til grunn at partene heller ikke hadde fått informasjon om dette ved avslutningen av hovedforhandlingen. Den informasjonen partene fikk hadde sammenheng med at en av advokatene tok kontakt med domstolen ca. 9 uker etter hovedforhandlingen.

Tilsynsutvalget skal treffe sin avgjørelse etter en samlet vurdering av saken, herunder legge vekt på forsinkelsens lengde, årsaken til denne og dommerens øvrige opptreden. Forsinkelsen på 11 måneder er i seg selv i det nedre sjiktet for disiplinærreaksjon. Det er i klagesaken opplyst om diverse grunner til forsinkelsen, bl.a. sykefravær, arbeidssituasjon og ferieavvikling. Dette er normalt akseptable grunner så lenge forsinkelsen ikke er svært langvarig. Det manglende varslingen om forsinkelsen er et moment som taler for å ilegge dommeren en reaksjon.

Det må foreligge kritikkverdig opptreden over en viss terskel for at Tilsynsutvalget skal reagere med disiplinærtiltak. Utvalget har etter en totalvurdering av de nevnte momentene, kommet til at terskelen ikke er overtrådt. Etter dette finner utvalget ikke grunnlag for å reagere med disiplinærtiltak overfor tingrettsdommer B.

Tilsynsutvalget har imidlertid anledning til å gi en uttalelse om hva som er god dommerskikk, jf. domstoloven § 236 tredje ledd.

Utvalget vil i denne saken bemerke at det er i samsvar med god dommerskikk å informere partene om betydelige forsinkelser som oppstår i domskrivningen. Det er viktig at dommere har forståelse for den betydningen en rettsavgjørelse kan ha for partene og den belastningen det er å vente lenge på avgjørelsen. Dette er forhold som kan innvirke på tilliten til domstolene. Den enkelte dommer bør derfor ha gode rutiner på dette feltet slik at nødvendig informasjon blir gitt, enten dommere er til stede på arbeidsplassen eller fraværende på grunn av sykdom/ferie e.l.

Tilsynsutvalget for dommere fatter etter dette slikt enstemmig

vedtak:

1. Klagen avvises i den utstrekning den gjelder forhold som kan brukes som grunnlag for anke.
2. Det foreligger for øvrig ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor tingrettsdommer B.